

Sygn. akt IX GC 373/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2016r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Magdalena Kiedrowicz - Kopec

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Agnieszka Żarczyńska

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2016r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa B. S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powódki B. S. na rzecz pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 3.617 zł. (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje ściągnąć od powódki B. S. na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 101,26 zł. (sto jeden złotych dwadzieścia sześć groszy tytułem zwrotu nie uiszczonych w trakcie postępowania wydatków.

Sygn. akt IX GC 373/15

UZASADNIENIE

Powódka B. S. pozwem skierowanym przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i nakazanie pozwanej aby zapłaciła powódce kwotę 141.112,67 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 11 lutego 2015 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej dokonała sprzedaży na rzecz pozwanej produktów farmaceutycznych. Towar ten został dostarczony oraz przyjęty przez pozwaną w związku z czym wystawiła szereg faktur VAT. Podkreśliła, że pozwana nie zgłaszała zastrzeżeń w zakresie jakości sprzedanych produktów, jednakże nie dokonała zapłaty ceny we wskazanym przez powódkę terminie, toteż wystosowała wezwanie do zapłaty, które nie przyniosło rezultatów w postaci uregulowania należnego zobowiązania.

W dniu 19 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym o sygn. akt IX GNC 198/15 zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana w przepisany terminie wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i jednocześnie wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu od powódki na jej rzecz.

Pozwana podniosła zarzut nieistnienia roszczenia powódki z uwagi na umorzenie wierzytelności objętych w pozwie na skutek dokonanego przez pozwaną potrącenia wzajemnych wierzytelności stron. Wskazała, że oświadczeniem z

dnia 13 kwietnia 2015 r. potrąciła wierzytelność dochodzoną niniejszym pozwem w kwocie 141.112,67 zł ze wzajemną wierzytelności przysługującą pozwanej w kwocie 850.000,00 zł. w związku z odstąpieniem przez pozwaną od umowy sprzedaży środków farmaceutycznych z tzw. (...). W/w środki farmaceutyczne mimo upływu terminów umownych oraz wezwania do wykonania umowy nie zostały przez powódkę dostarczone. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła również zarzut potrącenia dochodzonego roszczenia z wierzytelnością przysługującą pozwanej, na mocy art. 494 k.c., z uwagi na odstąpienie od zawartej z powódką umowy sprzedaży wyrobów farmaceutycznych w wysokości 850.000,00 zł. oraz zgłosiła wniosek o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. o zapłatę kwoty 850.000,00 zł., która to sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku pod sygn. akt IX GC 8/15.

Postanowieniem z dnia 13 października 2015 r. Sąd odmówił zawieszenia postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka pod firmą (...) B. S. prowadzi przedsiębiorstwo, którego przedmiotem w przeważającej części jest sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych. Pozwana działająca pod firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prowadzi działalność między w zakresie innymi sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych.

Dowód:

- wydruk z CEIDG strony powodowej k. 8, wydruk odpisu z KRS pozwanej k. 9-16,

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wraz z Apteką (...) spółka jawna, Apteki (...) sp. z o.o., Apteką (...) należy do tzw. grupy zakupowej (...). Podmioty tworzące tą grupę zakupową są powiązane osobowo. Członkowie Grupy dokonując wspólnie zakupów dużej ilości środków farmaceutycznych mają możliwość wynegocjowania atrakcyjniejszych rabatów na zamawiane produkty, niż gdyby dokonywali ich samodzielnie.

Pod koniec 2013r. P. H. reprezentanta aptek - członków Grupy Zakupowej (...) zgłosił się pełnomocnik pozwanej - R. S. z zapytaniem, czy członkowie Grupy są zainteresowani zakupem dużej ilości towaru z dużym rabatem. Transakcja miała dotyczyć dostawy różnych środków farmaceutycznych o wartości ok. 48 mln zł. (przed udzieleniem rabatu). W odpowiedzi na złożoną przez powódkę ofertę P. H. w styczniu 2014 r. podjął z R. S. rozmowy negocjacyjne, których skutkiem było złożenie w dniu 3 lutego 2014 r., wyszczególnieniem zamówień dla poszczególnych aptek z Grupy - zamówienia na dostawę określonych co do ilości, rodzaju i terminu ważności środków farmaceutycznych. Zamówienie to opatrzone nazwą (...) zawierało również określenie cen sprzedaży poszczególnych produktów. Ustalona przez strony cena uwzględniała rabat udzielony przez powódkę w wysokości około 50%. Całość zamówienia po naliczonym rabacie opiewała na kwotę 22.536.646,19 zł.

Przedstawiciel powódki R. S. zapewnił P. H., iż transakcja nie stoi w sprzeczności z przepisami prawa.

Strona powodowa zobowiązała się w okresie do około 20 marca 2014 r. dostarczyć w tygodniowych transzach towar o wartości 3,5-4 mln. zł. Warunkiem rozpoczęcia realizacji umowy było uregulowanie przez Grupę zaliczki w wysokości ok. 30% zamówienia.

Zaliczkę na dostawę w/w towaru w wysokości 5.000.000 zł wpłaciła Apteka (...) spółka jawna. Ustalono także, że płatności za dostarczone towary do Apteki (...) spółka jawna będą kompensowane z wpłaconą przez ten podmiot zaliczką, natomiast inne podmioty z grupy (...) będą regulowały należności po dostarczeniu towaru.

Dowód:

- wydruki korespondencji elektronicznej prowadzonej z przedstawicielem powódki R. S. z dnia: 15 stycznia 2014 r, 21 stycznia 2014 r., 22 stycznia 2014 r., k. 70-73, lista wyrobów farmaceutycznych pt. (...) z 22.01.2014 r. zawartych na płycie CD k. 74,

- zeznania świadka P. H., e-protokół rozprawy z dn. 22.04.2015 r. k. 259-264,
- zeznania świadków: D. T., W. Z., T. G., e-protokół rozprawy z dn. 20.05.2016 r. k. 293-299,
- rozliczenie zaliczek, k. 115.

W okresie od lutego do kwietnia 2014r. na powyższych zasadach powódka zrealizowała dostawę części towarów z tzw. (...) do poszczególnych aptek. Należności za sprzedane na rzecz Apteka (...) s.j. towary były kompensowane z dokonaną przez tę spółkę zaliczką, natomiast pozostałe podmioty regulowały należności po otrzymaniu towaru. Dostawy odbywały się niezgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem. W kwietniu 2014 r. w związku z kontrolą wszczętą wobec powódki przez Urząd Kontroli Skarbowej oraz Główny Inspektorat Farmaceutyczny, powódka wstrzymała realizację zamówienia z dnia 3 lutego 2014 r.

Dowód:

- wydruki korespondencji elektronicznej prowadzonej z pracownikiem powódki W. B. z dnia: 11 lutego 2014 r., 12 lutego 2014 r., 13 lutego 2014 r., 17 lutego 2014 r., 21 lutego 2014 r., 24 lutego 2014r., 11 marca 2014 r., 2 kwietnia 2014r., 4 kwietnia 2014r. oraz wydruki korespondencji elektronicznej z przedstawicielem powódki R. S. z dn. 31 marca 2014 r., 9 czerwca 2014 r. k. 77-94,
- zeznania świadka R. S., e-protokół rozprawy z dn. 28.08.2015 r. k. 178-186,

W dniu 29 kwietnia 2014 r. na prośbę powódki, w celu dalszej realizacji zamówienia - pozwany (...) Spółka z o.o. w W. dokonał wpłaty 850.000,00 zł zaliczki na dostawę w/w leków. Mimo wpłaty zaliczki powódka nie dostarczyła towaru, a realizację zamówienia przekładała na późniejsze terminy.

Dowód:

- zeznania świadka P. H., e-protokół rozprawy z dn. 22.04.2015 r. k. 259-264,
- wydruki korespondencji elektronicznej prowadzonej z przedstawicielem powódki R. S. z dnia 7 kwietnia 2014 r., k. 93.
- faktura vat zaliczkowa nr (...)z dnia 30 kwietnia 2014 r., k. 76.
- potwierdzenie wykonania operacji z dn. 30.04.2014 r., k. 75.
- rozliczenie zaliczek podmiotów Grupy (...), k. 115.
- wydruki korespondencji elektronicznej prowadzonej z przedstawicielem powódki R. S. z dnia 9 czerwca 2014 r., k. 94.
- zestawienie zamówionych produktów przez pozwaną k. 95-114

W sierpniu 2014 r. powódka reprezentowana przez pełnomocnika R. S. złożyła propozycję podpisywania umów sprzedaży środków farmaceutycznych objętych zamówieniem z dnia 3 lutego 2014 r. Zaproponowane warunki sprzedaży różniły się od ustalonych na przełomie stycznia i lutego 2014 r. w zakresie cen oraz zasad wzajemnych rozliczeń stron stąd też pozwana we wrześniu odmówiła podpisania zaproponowanej przez powódkę umowy pisemnej.

Dowód:

- zeznania świadka P. H., e-protokół rozprawy z dn. 22.04.2015 r. k. 259-264,

Z uwagi na brak realizacji umowy (...) przez powódkę - pismem z dnia 15 października 2014 r. pozwana wezwała ją do wykonania zobowiązania poprzez dostarczenie zamówionych środków farmaceutycznych w terminie do dnia 24 października 2014 r. pod rygorem odstąpienia od umowy.

Dowód:

- wezwanie z dnia 15.10.2014 r. k. 116.

Z uwagi na bezskuteczny upływ terminu do wykonania zobowiązania pozwana w piśmie z dnia 27 października 2014 r. złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży środków farmaceutycznych z tzw. (...) w części dotyczącej towaru o wartości 850.000,00 zł, za który wpłaciła zaliczkę a który nie został jej dostarczony. Jednocześnie pozwana wezwała powódkę do zwrotu wpłaconej zaliczki w kwocie 850.000,00 zł. - bezskutecznie.

Dowód:

- oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 27.10.2014 r. wraz z dowodem nadania, k. 117,

W okresie od 4 września do 12 grudnia 2014 r. pozwana zakupiła u powódki środki farmaceutyczne z grupy leków refundowanych. Z tego tytułu powódka wystawiła 11 faktur VAT opiewające na łączną wartość 141.112,67 zł brutto:

- faktura VAT – korekta nr (...) z dnia 4 września 2014 r. na kwotę 229,05 zł,
- faktura VAT – korekta nr (...) z dnia 2 października 2014 r. na kwotę 627,41 zł,
- faktura VAT nr (...) z dnia 9 października 2014 r. na kwotę 104,65 zł ,
- faktura VAT nr (...) z dnia 9 października 2014 r. na kwotę 65,02 zł,
- faktura VAT nr (...) z dnia 14 listopada 2014 r. na kwotę 20.976,60 zł ,
- faktura VAT nr (...) z dnia 14 listopada 2014 r. na kwotę 17,789,30 zł,
- faktura VAT – korekta nr (...) z dnia 17 listopada 2014 r. na kwotę 46,85 zł,
- faktura VAT nr (...) z dnia 20 listopada 2014 r. na kwotę 42.834,35 zł,
- faktura VAT nr (...) z dnia 20 listopada 2014 r. na kwotę 41.532,30 zł,
- faktura VAT nr (...) z dnia 12 grudnia 2014 r. na kwotę 8.618,50 zł ,
- faktura VAT nr (...) z dnia 12 grudnia 2014 r. na kwotę 10.185,00 zł;

Okoliczność bezsporna a nadto **Dowód:**

- faktura VAT – korekta nr (...) z dn. 4.09.2014 r. k. 22-23, - faktura VAT – korekta nr (...) z dn. 2.10.2014 r. k. 18-19,
- faktura VAT nr (...) z dn. 9.10.2014 r. k. 20-21, - faktura VAT nr (...) z dnia 9.10.2014 r. na kwotę 65,02 zł brutto
- k. 41-42, - faktura VAT nr (...) z dn. 14 listopada 2014 r. k. 35-37, - faktura VAT nr (...) z dn. 14 listopada 2014 r. k. 38-40, - faktura VAT – korekta nr (...) z dn. 17.11.2014 r. k. 33-34, - faktura VAT nr (...) z dnia 20.11.2014 r. k. 31-32,
- faktura VAT nr (...) z dn. 20.11.2014 r. k. 28-30, - faktura VAT nr (...) z dn. 12.12.2014 r. k. 26-27, - faktura VAT nr (...) z dnia 12.12.2014 r. k. 24-25, - zestawienie faktur k. 43,

Powódka pismem z dnia 29 stycznia 2015 r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 141.112,67 zł w terminie 7 dni od doręczenia.

Dowód:

- wezwanie z dn. 29.01.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 44-47,

W związku z odstąpieniem od umowy przez pozwanego i brakiem realizacji całości zamówienia z dnia 3 lutego 2014 r. w grudniu 2014r. powódka wystawiła na rzecz pozwanej oraz innych podmiotów tworzących grupę (...)faktury korygujące. Korekta obejmowała zmianę ceny sprzedanych towarów z tzw.(...)Zamówienie na cenę katalogową wyjściową bez rabatu. Wartość faktur korygujących wystawionych na rzecz pozwanej wyniosła 1.181.216,93 zł.

W piśmie z dnia 10 grudnia 2014 r. powódka złożyła pozwanej oświadczenie o potrąceniu wierzytelności powstałych w związku z wystawieniem faktur korygujących z wierzytelnością pozwanej z tytułu wpłaconej zaliczki w wysokości 850.000 zł.

Okoliczność bezsporna a nadto Dowód:

- wykaz faktur korygujących wystawionych na rzecz pozwanej, k. 169. - oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z dnia 10 grudnia 2014 r. wraz z dowodem nadania, k. 138-139. - pismo z dnia 10 grudnia 2014 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 140-141, - pismo z dnia 3 marca 2015 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 142-144,

Pozwana w piśmie z dnia 18 grudnia 2014 r. poinformowała, iż nie uznaje faktur korygujących i odesłała je powódce bez księgowania.

Dowód:

- pismo z dn. 18.12.2014 r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 168-171, 171 v.

Pismem z dnia 13 kwietnia 2015 r. pozwana złożyła powódce oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługującej powódce wobec pozwanego w kwocie 141.112.67 zł z wierzytelnością przysługującą pozwanej wobec powódki o zwrot wpłaconej zaliczki w kwocie 850.000,00 zł. Powyższe oświadczenie zostało pozwanej w dniu 14 kwietnia 2015r.

Dowód:

- oświadczenie o potrąceniu z dn. 13.04.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 67-69,

W dniu 29 stycznia 2016 r. w sprawie z powództwa (...) Sp. z o.o. w W. przeciwko B. S. Sąd Okręgowy w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy uwzględnił powództwo o zapłatę kwoty 850.000,00 zł w całości wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 października 2014 r. do dnia zapłaty, jednocześnie obciążając B. S. kosztami procesu.

Dowód:

- wyrok z dn. 29.01.2016 r. Sądu Okręgowego w Gdańsku IX Wydziału Gospodarczego sygn. akt IX GC 8/15 wraz z uzasadnieniem k. 286-292,

Sąd zważył, co następuje:

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci dołączonych przez strony postępowania kserokopii dokumentów prywatnych i urzędowych oraz innych środków dowodowych w rozumieniu art. 309 k.p.c. Autentyczność i zgodność z oryginałami tych dowodów nie była zakwestionowana przez żadną ze stron, dlatego Sąd uczynił je podstawą ustaleń faktycznych.

Sąd oparł się również na zeznaniach przesłuchanych świadków P. H., D. T., W. Z. oraz T. G. a także częściowo zeznaniach R. S., J. M., M. M., W. B., a także E. W. w zakresie w jakim były one zgodne z ustalonym stanem faktycznym. Świadkowie P. H. i R. S. bezpośrednio brali udział w uzgadnianiu warunków umowy sprzedaży środków farmaceutycznych (...) w styczniu 2014r. W ocenie Sądu zeznania tych świadków co do poczynionych ustaleń warunków w/w umowy a mianowicie co do zasad dostawy towarów dla poszczególnych aptek Grupy (...), warunków sprzedaży farmaceutyków w ustalonym rabatem sięgającym 50%, zasad rozliczania się przez poszczególne apteki

z powódką za dostarczony towar –w stosunku do aptek, które wpłaciły zaliczkę – poprzez kompensatę wartości dostarczonego towaru z kwotą zaliczki, w stosunku do pozostałych aptek w ciągu 7 dni od daty dostarczenia towaru, braku realizacji całości zamówienia, pojawienia się w sierpniu 2014r. propozycji powódki sporządzenia umowy pisemnej sprzedaży środków farmaceutycznych (...) na innych warunkach niż uzgodnione w styczniu oraz braku zgody przedstawicieli kupujących na podpisanie takiej umowy za wiarygodne. R. S. przyznał też, iż w oparciu o uzgodnione w styczniu warunki umowy rozpoczęto realizację dostaw dla tego zamówienia. W w/w zakresie zeznania tych osób są spójne i znajdują potwierdzenie w innych dowodach w tym, korespondencji mailowej i zeznaniach świadków D. T., T. G., W. Z. którzy jako przedstawiciele podmiotów z grupy zakupowej zajmowali się techniczną stroną realizacji tych zakupów. Sąd odmówił natomiast wiary zeznaniom świadków R. S., J. M., M. M., W. B., a także E. W. w przedmiocie twierdzeń, iż udzielenie rabatu było uzależnione od realizacji całego zamówienia albowiem w tym zakresie nie znajdują one potwierdzenia w treści korespondencji mailowej stron oraz są sprzeczne z zeznaniami świadków P. H. i T. G., W. Z. oraz D. T.. W świetle okoliczności sprawy zdaniem Sądu są też nielogiczne i stanowią przyjętą przez powódkę taktykę postępowania w celu uzasadnienia istnienia rzekomej wierzytelności z tytułu cofnięcia wcześniej udzielonego rabatu.

Świadkowie J. M., M. M., W. B., a także E. W. nie brały udziału w uzgodnieniach warunków umowy między stronami a wszystkie informacje jakie czerpią na jej temat pochodzą od R. S.. Zeznania R. S. w tym zakresie są gołosłowne i nie znajdują potwierdzenia w prowadzonej między stronami korespondencji mailowej. Sam świadek w trakcie przesłuchania potwierdził fakt zaproponowania w sierpniu 2014r. podpisania umowy dotyczącego zamówienia (...)na innych warunkach niż uzgodnione pierwotnie.

Sąd pominął dowód z przesłuchania powódki albowiem dowód ten został zawnioskowany na okoliczności bezsporne w niniejszym postępowaniu a mianowicie na okoliczność istnienia i wysokości roszczenia powódki w kwocie 141.112,67 zł. Pozwana tymczasem nie kwestionowała, iż taka wierzytelność powódce w stosunku do pozwanej przysługiwała. Stąd też nie istniały w tym zakresie okoliczności ,które należałoby wyjaśnić za pomocą dowodu z przesłuchania powódki. Sąd pominął dowód z przesłuchania strony pozwanej z uwagi na cofnięcie wniosku w tym przedmiocie przez pozwaną na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 r.

Mając na uwadze całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego ocenionego w powyższy sposób, Sąd doszedł do przekonania, że powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy kwestii spornej nie stanowił fakt sprzedaży przez powódkę pozwanej w okresie od września do grudnia 2014r. produktów farmaceutycznych o łącznej wartości 141.112,67 zł. oraz obowiązek zapłaty przez pozwanego ceny za zakupione towary w określonych w fakturach terminach. Pozwana nie kwestionowała bowiem powstania i wysokości wierzytelności powoda z tytułu zawartych umów sprzedaży.

Istota sporu sprowadzała się zatem do oceny zasadności zgłoszonego przez pozwaną zarzutu spełnia roszczenia powoda na skutek złożonego w dniu 14 kwietnia 2015r. oświadczenia o kompensacie wzajemnych wierzytelności powodującego umorzenie należności dochodzonych pozwem. W konsekwencji oceniając zasadność żądania zapłaty ceny za sprzedane towary należało dokonać oceny istnienia i wysokości wierzytelności pozwanej o zwrot swojego świadczenia w związku z odstąpieniem przez pozwaną od umowy z dnia 3.02.2014r. sprzedaży środków farmaceutycznych tzw. (...)Zamówienie o wartości 850.000zł. W tym zakresie konieczne było również ustalenie czy powódce przysługiwała w stosunku do pozwanej wierzytelność z tytułu anulowania udzielonego rabatu na transakcje wcześniej zrealizowane między stronami o wartości 1.181.216,93zł. zł.

Tytułem wstępu podkreślenia wymaga , iż zgłoszony przez pozwaną zarzuty potrącenia stanowi co do zasady formę dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Podlega zatem wymaganiom stawianym wobec pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów. W szczególności zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek określić swoją wierzytelność, wykazać jej istnienie (Por. wyrok SN z 2000.04.18, III CKN 720/98, LEX nr 51368). To on bowiem stara się wyprowadzić z takiego zabiegu skutki dla siebie korzystne (Por. wyrok SN z 2002.02.14, V CKN 745/00, LEX nr 53163). Tym bardziej, że powódka negocjowała i kwestionowała zasadność dokonanego potrącenia (kompensaty)

Zgodnie z treścią art. 498 § 1 i 2 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Skuteczność potrącenia zależy zatem od tego, czy istniejące wzajemne wierzytelności nadają się do potrącenia, odpowiadając wymaganiom art. 498 § 1 k.c. Okoliczności związane z ustawowymi przesłankami potrącenia składają się na „stan potrącalności”, w ramach którego może dojść do potrącenia wykonywanego przez oświadczenie woli stosownie do treści art. 499 k.c. Potrącenie jest instytucją prawa materialnego i wywołuje skutki prawne w tej sferze stosunków.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd doszedł do wniosku, iż przedstawione w sprawie dowody ponad wątpliwość potwierdzają, iż zawarta pomiędzy stronami umowy sprzedaży środków farmaceutycznych (...) nie została wykonana przez powódkę zgodnie z jej treścią. Powódka nie realizowała dostaw w umówionych terminach aż wreszcie od kwietnia 2014r. zaprzestała ich realizacji. Pozwana zatem pismem z dnia 15.10.2014r. stosownie do treści art. 491§1 k.c. wyznaczyła jej trzy dniowy termin, nie dłuższy niż do 24 października 2014r. do wykonania umowy z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego jego upływu odstąpi od umowy w zakresie zakupu środków farmaceutycznych na kwotę 850.000 zł. W ocenie Sądu zważywszy na przebieg realizacji tej umowy przez powódkę, w szczególności tego, iż całość zamówienia wynikającego z umowy kupna-sprzedaży z dnia 3 lutego 2014 r. miała być dostarczona do ok. 20 marca 2014r., zaprzestanie realizacji dostaw od kwietnia 2014r. a także pojawienie się żądania powódki zmiany wcześniej uzgodnionych warunków umowy, wyznaczony przez pozwaną w piśmie z dnia 15.10.2014r. termin należy uznać za odpowiedni w rozumieniu powołanego art. 491 §1 k.c.

Wobec bezskutecznego upływu tego terminu stosownie do treści art. 491§2 k.c. po stronie pozwanej powstało uprawnienie do odstąpienia od tej umowy w części w jakiej nie została ona zrealizowana. Złożone zatem przez nią w piśmie z dnia 27 października 2014r. oświadczenie, z chwilą dotarcia do adresata wywołało skutek w postaci wygaśnięcia zawartej umowy w części nie wykonanej a dotyczącej zakupu środków farmaceutycznych o wartości 850.000,00 zł. Przy czym poza sporem pozostawała okoliczność, iż zarówno oświadczenie o odstąpieniu od umowy jak i o wezwaniu do zwrotu wpłaconej zaliczki dotarło do powódki w taki sposób, że mogła zapoznać się z ich treścią. Sąd uznał tą okoliczność za przyznaną stosownie do treści art. 230 k.p.c.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że umowa sprzedaży środków farmaceutycznych z dnia 3 lutego 2014 r. miała charakter podzielny albowiem mogła być spełniona częściowo bez istotnej zmiany przedmiotu lub wartości poszczególnych sprzedawanych towarów (art. 379§1 k.c.) Powyższe oznacza, że w zakresie w jakim pozwana odstąpiła od umowy z powódką stosownie do treści i art. 494§1 k.p.c. może żądać zwrotu tego co świadczyła. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy niesporne jest zaś, że pozwana na realizację tej umowy wpłaciła powódce zaliczkę w kwocie 850.000,00 zł. Z momentem odstąpienia od umowy i wezwania powódki do zwrotu w/w kwoty po stronie pozwanej powstała wymagalna wierzytelność o zapłatę tej kwoty. Tym samym w ocenie Sądu nie ma wątpliwości, że pozwana wykazała, iż przysługuje jej w stosunku do powódki wzajemna, wymagalna wierzytelność w wysokości 850.000 zł. o zwrot wpłaconej zaliczki.

Natomiast w ocenie Sądu powódka w niniejszym procesie nie udowodniła, aby przysługiwała jej wobec pozwanej wierzytelność o zapłatę kwoty 1.181.216,93zł. ani tego, że na skutek złożonego w piśmie z dnia 10.12.2014r. oświadczenia o potrąceniu tej wierzytelności z wierzytelnością pozwanej w kwocie 850.000 zł. doszło do umorzenia tej wierzytelności. Stosownie do treści art. 6 k.c. to na powódce ciążył obowiązek wykazania tej okoliczności. W ocenie Sądu powódka nie sprostała temu obowiązkowi.

Po dokonaniu analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności postanowień umowy sprzedaży z dnia 3 lutego 2014r. w przekonaniu Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, iż powódka uprawniona była do cofnięcia udzielonych pozwanej rabatów na dostawę zrealizowanych dostaw w ramach (...). Po pierwsze dlatego,

iz umowy sprzedaży tych środków zostały wykonane a oświadczenie pozwanej o odstąpieniu od umowy ich nie dotyczy. Po drugie dlatego, że powódka nie przedstawiła wiarygodnych i miarodajnych dowodów wskazujących, iż warunkiem udzielenia rabatu była realizacja całości zamówienia na kwotę 48.000.000 zł. (przed rabatem) - 22.536.646,19 zł. (po rabacie). W tym miejscu dodatkowo podkreślenia wymaga to, iż przeprowadzone w sprawie dowody wykazały, iż pozwanej zależało na realizacji całości zamówienia, posiadała odpowiednie środki pieniężne i zaplecze dla przechowania zamówionego towaru. To powódka, nie wykonała obowiązku dostawy tych środków farmaceutycznych stosownie do uzgodnionych w dniu 3 lutego 2014r. ustnie warunków umowy. W świetle przepisów art. 535 i następnym k.c. umowa ta była ważna i rodziła po stronie powódki obowiązek dostawy zamówionych towarów co do ilości, jakości i uzgodnionej ceny. Brak realizacji tej umowy spowodował, iż powódka popadła w zwłokę. W niniejszym postępowaniu nie wykazała bowiem aby brak realizacji dostaw wynikał z okoliczności przez nią niezawinionych. W świetle ważnie zawartej ustnej umowy z dnia 3 lutego 2014r. takim powodem nie mogła być okoliczność odmowy podpisania przez pozwaną umowy pisemnej dotyczącej tego zamówienia na innych warunkach niż pierwotnie ustnie ustalono. Takie działanie pozwanej należałoby również potraktować jako nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c., które nie korzysta z ochrony prawnej.

Reasumując, skoro treść umowy nie przewidywała anulowania rabatu, uznać należało, że dokonane przez powódkę potrącenia oraz wystawione faktury korygujące VAT nie miały podstawy prawnej, a w konsekwencji były bezskuteczne. W tym stanie rzeczy zdaniem Sądu złożone przez powódkę w dniu 10.12.2014r. oświadczenie o potrąceniu nie doprowadziło do umorzenia z wierzytelnością pozwanej w kwocie 850.000 zł. Tym samym Sąd uznał, iż zarzut powódki w tym przedmiocie nie zasługiwał na uwzględnienie.

Biorąc powyższe pod uwagę, a przede wszystkim uwzględniając skuteczność zgłoszonego przez pozwaną zarzutu spełnienia świadczenia poprzez potrącenie dochodzonej przez powódkę kwoty 141.112,67 zł z wzajemną wierzytelnością pozwanej w kwocie 850.000,00 zł uznać należało, że obie wierzytelności umorzyły się wzajemnie do wysokości wierzytelności niższej. W konsekwencji Sąd na podstawie art. 498 § 1 oraz § 2 k.c. w zw. z art. 491§1 k.c., 494 k.c. oddalił powództwo o czym Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Orzekając o kosztach procesu Sąd kierował się zasadą wyrażoną w art. 98, która stanowi, iż strona przegrywająca zobowiązania jest zwrócić przeciwnikowi koszty postępowania w sprawie oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 k.p.c. Sąd zasądził pod powódki na rzecz pozwanej koszty zastępstwa procesowego na podstawie § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. nr 163 poz. 1349 z późniejszymi zmianami) w wysokości 3.600,00 zł oraz kwotę 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

Stosownie do treści art. 83 § 1 i 2 i 1rt 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach mając na uwadze, iż w niniejszej sprawie Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Gdańsku tymczasowo poniósł wydatki w kwocie 101,26 zł (koszty podróży oraz zwrot wynagrodzenia za utracony zarobek związanych ze stawiennictwem na posiedzenie w dniu 22 kwietnia 2016 r.), Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku.

SSO Magdalena Kiedrowicz – Kopec